

## **Valtuustoaloite 2/2022: Asiakasystävällisempi talvikunnossapito poistamalla tonttiliittymien aurausvallit**

Kunnanvaltuusto 31.01.2022 § 9

Valtuutettu Jerri Kämpe-Hellenius jätti valtuuston kokouksessa 31.1.2022 seuraavan aloitteen:

”Asemakaavoitetuilla alueilla olevien katujen ja yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapito kuuluu kunnalle, myös talvikunnossapidon osalta. Talvikunnossapitotyön suorituksessa tosin laki ei velvoita kuntaa siivoamaan syntyviä aurausvalleja pihateiden ja tonttiliittymien risteyksissä ja normaalisti nämä jäävät asukkaan vastuulle. Toisaalta laki ei myöskään kiellä asian hoitamista ja nyt Vaasan kaupunki on kilpailutuksen jälkeen päättänyt tilaamaan vastuullansa olevien katujen ja kevyenliikenteenväylien talvikunnossapidon niin että työhön kuuluu myös tonttiliittymien aurausvallien poistaminen (1). Vaasan kaupungilla on menossa nyt ensimmäinen talvi uuden sopimuksen mukaisesti ja parhaillaan kaupunkilaisilta pyydetään palautetta työn suorituksesta (2).

Kunnat ja kaupungit ovat viime vuosina enenevässä määrin kilpailuttaneet talvikunnossapitoa lähinnä painottamalla halpaa hintaa. Kyselyissä onkin tullut esille, että asukkaat ovat kokeneet kilpailutuksen laskeneen työn ja jopa aurauskaluston laatua. Vastaajat peräsivät myös kunnan vastuuta laadun valvonnassa. (3)

Lisäksi yhteiskunta painottaa ikääntyneiden kotona asumista mahdollisimman pitkään yhä voimakkaammin. Nyt ikääntyville ihmisille, jotka asuvat pienkiinteistöissä tonttivallit ovat merkittävä rasite, joka täytyy huomioida osana oman asumisen jaksamisessa. Poistamalla kyseiset tonttivallit asukkaan puolesta mahdollistettaisiin samalla kasvavalle ikääntyvälle väestölle paremmat mahdollisuudet selviytyä kotonaan pitempään, tuoden sitenkin säästöjä kunnan toimintaan. Samalla tonttiauraus toimisi kunnalle markkinoinnillisesti vetovoimatekijänä, kun mahdolliset uudet kuntalaiset miettivät missä haluavat asua tai asuntonsa rakentaa.

Me allekirjoittaneet katsomme, että kunnanhallituksen on syytä perehtyä Vaasan kaupungin uuteen katujen ja kevyenliikenteenväylien talvihoidon sopimukseen ja siitä nyt kerääntyvän palautteeseen. Lisäksi katsomme, että kunnanhallituksen pitäisi tulevissa katujen ja kevyenliikenteenväylien talvihoidon kilpailutuksissaan vähintään rakentaa tarjouspyynnöt niin että ne sisältävät myös tarjoushinnan tonttiliittymien avaamiselle osana palvelusopimusta.

Jerri Kämpe-Hellenius  
RKP

Viitteet:

1. Vaasan kaupunki, tekninen lautakunta, 9.6.2021 §88, Dno VAASA/629/02.08.00.00.01/2021
2. <https://www.vaasa.fi/ajankohtaista/tonttiliittymien-aurausvallin-poistosta-pyydetaan-palautetta/>, katsottu 30.1.2022
3. [https://www.omakotiliitto.fi/asuminen/vinkit\\_ja\\_oppaat/lumien\\_auraus\\_ja\\_talvikunnossapito](https://www.omakotiliitto.fi/asuminen/vinkit_ja_oppaat/lumien_auraus_ja_talvikunnossapito), katsottu 30.1.2022

Aloitteen oli Jerri Kämpe-Helleniuksen lisäksi allekirjoittaneet seuraavat valtuutetut: Katja Ylisiurua, Carl-Johan Kajanti, Jukka Ylikoski, Johanna Fleming, Josephine Frimodig, Jani Ekman, Liisa Kosonen, Maarit Orko, Stefan Gustafsson, Miisa Jeremjew, Ronja Karkinen, Sanni Jäppinen, Ulf Kjerin ja Pekka M. Sinisalo.

Päätös Kunnanvaltuusto toimittaa aloitteen kunnanhallitukselle valmisteltavaksi.

-----

Yhdyskuntatekniikan lautakunta 16.06.2022 § 70  
144/10.03.01.01/2022

Valmistelija vt. kunnossapitopäällikkö Annika Selart, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi

Yhdyskuntatekniikan lautakunta on 29.10.2019 hyväksynyt ja 17.6.2021 sekä 22.9.2021 tarkastanut kunnan katujen talvihoitotöiden periaatteet (Kirkkonummen kunnan katujen kunnossapitoluokitus – talvihoitotyöt <https://www.kirkkonummi.fi/talvikunnossapito>).

Talvikunnossapito suoritetaan em. periaatteiden mukaisesti. Kunnan kadut on luokiteltu kolmeen hoitoluokkaan, joille kullekin on asetettu tavoitteellinen kunnossapidon taso. Kunnossapitoluokka 1 käsittää pääkadut ja niiden yhteydessä olevat kevyen liikenteen väylät, kunnossapitoluokka 2 käsittää kokoojakadut ja kevyen liikenteen alueelliset reitit ja kunnossapitoluokka 3 käsittää asuntokadut ja muut liikenteellisesti vähempiarvoiset tiet ja alueet. Kunnossapitoluokituksessa on määritelty periaatteet auraukselle, sohjon poistoon, liukkauden torjuntaan ja kunnossapitotöiden ajoitukseen sekä lumenajoon ja näkemäesteiden ja suojaiteiden näkyvyydestä.

Kirkkonummen kunnan alueella on neljä talvihoitourakka-alueita (Masala, Sundet ja Sarvvik aluehoitourakka, Kt 51 eteläinen aluehoitourakka, Kirkkonummen keskustan talvihoitourakka ja Veikkolan talvihoitourakka). Urakat on kilpailutettu ja urakoitsijat valittu avoimella menettelyllä. Urakka käsittää mm. sopimukseen sisältyvien katujen ja kevyen liikenteen väylien sekä kiinteistöjen pihojen talvihoitotyöt.

Urakkamuotona on kokonaisurakka, jossa urakoitsija vastaa töiden työnohjoitovelvollisuuksista toimien urakassa pääurakoitsijana sekä lainsäädännön tarkoittamana päätoteuttajana. Kunta maksaa urakoitsijalle sopimuksen mukaisen urakkahinnan. Maksuperusteena on kokonaishinta, johon sisältyy kaikkien sovitun työtuloksen eli kunnan päättämän kunnossapitoluokituksen mukaisen katujen talvikunnossapidon aikaansaamiseksi tarpeelliset työt.

Kunnan hoitourakkasopimusten ehdot vastaavat alalla yleisiä käytäntöjä ja sopimusten taustalla on alla käytössä olevat Alueurakan yleiset sopimusehdot.

Talvikunnossapidon (urakoiden) kustannukset vaihtelevat merkittävästi sääolosuhteiden mukaan. Toteutuneet kustannukset hoitokausittain raportoidaan yhdyskuntatekniikan lautakunnalle vuosittain. Urakoiden kustannukset ovat olleet talvikaudella 2021–2022 yhteensä noin 1,5 M euroa.

Tienpidossa vastuu jakautuu kiinteistöjen ja kunnan välillä. Tontin omistajan tai haltijan velvollisuus on huolehtia tonttiliittymään kertyneen aurausvallin poistosta ja tontille johtavan kulkutien hoidosta. Vastuunjako on kirjattuna nk. katukunnossapitolakiin (laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta 4 §). Vastaava käytäntö on yleinen muissakin kaupungeissa ja kunnissa.

Aurattavan lumimassan on mahdollista jonnekin. Kun kadun vierellä on entuudestaan valli, lumi purkautuu tonttiliittymään. Kunnan voimassa olevissa urakkasopimuksissa urakoitsijoita ei ole velvoitettu huomioimaan tonttiliittymiä eikä ole tarkemmin ohjeistettu konekuljettajia. Urakoitsijalla on työjohtovastuu. Mikäli kunta haluaa, että tonttiliittymien aurausvalleja ei saa syntyä, urakkasopimuksessa pitäisi määritellä urakka-alueen kunkin kadun osalta, mihin aurausvalleja saa sijoittaa. Käytännössä aurauksen yhteydessä avattaisiin tonttiliittymiä erillisellä pienemmällä kalustolla, liittymien avaamisessa olisi pieni viive ajoratojen aurauksen nähdessä. Urakoitsija ei pysty haastavissa keliolosuhteissa työtä tehtäessä huomioimaan tonttiliittymiä tavanomaisella katukunnossapitoon tarkoitettulla kalustolla. Ajoväylien aurausta tehdään kiireellä, jotta kadut pysyvät liikennöitävinä ja turvallisina. Katujen auraamisen jälkeen aurataan jalkakäytävät, puistopolut ja pysäköintialueet, jonka jälkeen viimeistellään aurausta (suojatiet ja näkemäesteet). Viimeisin toimenpide on lumenajo.

On mahdollista ottaa tonttiliittymien auraus laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta poiketen kunnan vastuulle kunnanvaltuuston päätöksellä. Jos kunta haluaa huolehtia kiinteistöjen liittymistä, tulisi vastaava muutos neuvotella urakkasopimukseen tai huomioida, kun uusia urakoita kilpailutetaan. Talvikunnossapitokalustoa tulisi urakoissa lisätä. Muutos aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia kunnalle sekä urakoiden hinnoissa, että kunnan oman henkilöstön kustannuksena. Jos kunta ottaisi vastuulleen kiinteistöomistajille kuuluvia tehtäviä, tulee vastaavasti lisätä kunnan valvontaresursseja.

Tonttien liittymien aukipitäminen runsailla lumisateilla olisi erittäin haastavaa, koska ensisijaisesti on varmistettava tärkeimpien väylien liikennöitävyys. Lisäksi aiheuttaa ongelmia vanhoilla asuntoalueilla tilanteet, jossa kiinteistöllä on enemmän kun yksi tonttiliittymää.

Valtuustoaloitteessa viitataan Vaasan kaupungin uuteen katujen ja kevyenliikenteenväylien talvihoidon sopimukseen. Kunnallistekniikan kunnossapitopalvelut tutustuu Vaasan kaupungin talvikunnossapidon sopimukseen ja kaupungin saamaan palautteeseen. Näitä voidaan hyödyntää tulevaisuudessa, kun suunnitellaan kunnan katukunnossapidon kehittämisestä.

Kunnanhallitus käsitteli talousarvion 2023 laadintakehystä 30.5.2022 § 189. Kunnanhallitus päätti, että talouden sopeuttaminen Kirkkonummen kunnassa käynnistetään välittömästi. Talouden sitova sopeutustarve määräytyy siten, että kunnan kustannusrakenne johtaa ylijäämäiseen tulokseen vuosina 2024 ja 2025. Tällöin vuoden 2023 talousarviokehyksen tuloksen sitova tavoite on +10 M€ ylijäämää. Katujen talvikunnossapidon laatutason nostaminen yli kunnan lakisääteisen tehtävien aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia, mikä ei ole kunnan talouden tasapainottamisen kannalta mahdollista lähivuosina.

|               |                                                                                                                                                                                                                |
|---------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Päätösehdotus | Yhdyskuntatekniikan lautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle ja edelleen kunnanvaltuustolle, että se pitää laadittua vastausta valtuustoaloitteeseen 2/2022 riittävänä ja aloitetta loppuun käsiteltynä. |
| Käsittely     |                                                                                                                                                                                                                |
| Päätös        | Yhdyskuntatekniikan lautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti.                                                                                                                                             |
| Tiedoksi      |                                                                                                                                                                                                                |